

Dr Grzegorz Tylec

Media w Internecie - zarys problematyki prawnej

Media via Internet
- analysis of legal regulations

I. WSTĘP

W ostatnich latach dzięki szybkiemu rozwojowi technologii informatycznych i telekomunikacyjnych pojawiły się nowe formy działalności radiowej i telewizyjnej. Nowe technologie telekomunikacyjne umożliwiły dynamiczny rozwój mediów elektronicznych. Główną przyczyną przemian stał się proces digitalizacji nadawanych treści oraz ich przekaz za pośrednictwem Internetu. Wprowadzenie programu telewizyjnego czy radiowego do Internetu umożliwiło uzyskanie efektu ich interaktywności. Efektem tych zjawisk stało się między innymi powstanie telewizji interaktywnej nazywanej także telewizją internetową. Nowe formy działalności medialnej stały się następstwem zjawiska nazywanego mianem konwergencji mediów polegającego na „stapianiu się” różnego rodzaju przekazów medialnych i rozmywaniu granic między tradycyjną telekomunikacją, radiofonia, telewizją i komputerami¹. Ten dynamicznie rozwijający się obszar komunikacji elektronicznej zmusił prawodawcę wspólnotowego oraz ustawodaw-

ców krajowych do nowego podejścia prawnego ekonomicznego i politycznego do zjawiska komunikacji i mediów elektronicznych.

II. REGULACJA PRAWNA KOMUNIKACJI ELEKTRONICZNEJ

Główny zręb regulacji prawnych odnoszących się do zagadnień komunikacji elektronicznej zawarty jest w prawie pierwotnym i wtórnym Unii Europejskiej². W prawie wspólnotowym pojęcie „komunikacji elektronicznej” zgodnie z art. 2a dyrektywy 2002/21/WE z dnia 7 marca 2002 r. o wspólnych ramach regulacyjnych dla sieci i usług komunikacji elektronicznej (tzw. dyrektywa ramowa³) jest rozumiane jako systemy transmisyjne oraz inne zasoby, które umożliwiają przekazywanie sygnałów przewodowo, za pomocą radia, środków optycznych lub innych środków elektromagnetycznych w tym sieci satelitarnych, stacjonarnych, za pomocą obwodów i pakietów w tym Internetu oraz ruchomych sieci naziemnych, elektrycznych systemów kablowych w ta-

¹ Por. J. Barta, R. Markiewicz, *Telewizja interaktywna a prawo autorskie*, Oficyna 2007, s. 8 i n.

² M. Zapała, *Stosowanie dyrektyw wspólnotowych przez organy administracyjne*, „Państwo i Prawo” 2005, nr 11, s. 88 i n.

³ Dz. Urz. WE L 108 z dnia 24 kwietnia 2002 r.

⁴ A. Monarcha-Matlak, *Obowiązki administracji w komunikacji elektronicznej*, Oficyna 2008, s. 56.

kim zakresie, w jakim są one wykorzystywane do przekazywania sygnałów, sieci nadawania radiowego i telewizyjnego oraz sieci telewizji kablowej niezależnie od rodzaju przekazywanych informacji.

Można powiedzieć, iż nowe europejskie regulacje prawne w dziedzinie komunikacji elektronicznej ukierunkowane są głównie na rynek zasobów widmami częstotliwości fal radiowych, na regulację związaną z bezpieczeństwem informacji w sieciach i usługach komunikacji elektronicznej, ochronę interesów konsumenta oraz konsolidację wspólnego rynku⁴. Istniejące dotychczas regulacje prawne funkcjonowały świetnie w środowisku analogowym, rozwój nowych technologii informatycznych i telekomunikacyjnych a w szczególności konwergencja mediów uczyniła istniejące w państwach członkowskich regulacje prawne nieużytecznymi⁵. Konsekwencją konwergencji w sferze prawnej jest próba przejścia od pionowego (sektorowego) modelu regulacji prawnej do modelu poziomego (horyzontalnego), abstrahującego od środka przenoszenia zawartości audiowizualnej⁶. „Pionowy” porządek regulacyjny wyraźnie oddziela regulację telekomunikacji (komunikacji porozumiewawczej, prywatnej) od regulacji radiofonii i telewizji (komunikacji rozsiewczej, publicznej). Dąży się do zlikwidowania dwóch odrębnych zespołów przepisów kompleksowo regulujących osobno sferę łączności, osobno zaś radiofonię i telewizję.

W systemie prawa polskiego jak i w prawie międzynarodowym powszechnym i europej-

skim brak jest legalnej definicji pojęć środka komunikacji elektronicznej oraz środka masowego komunikowania. Pojęcia te nie zostały także wyczerpująco opisane przez naukę prawa⁷. Niewątpliwie wskazane powyżej pojęcia należy traktować jako część systemu prasowego państwa. Postęp techniczny powoduje, że katalog masowych środków komunikowania ma charakter otwarty i stale się rozszerza. Oprócz telewizji i radiofonii do systemu prasowego należą zarówno prasa drukowana, kinematografia i Internet, a także, oczywiście, książki, płyty gramofonowe i kompaktowe, taśmy magnetofonowe i magnetowidowe, broszury, ulotki, plakaty, reklamy i wystawy. Postęp techniczny ciągle uzupełnia katalog tych środków o nowe rozwiązania. Obecne technologie komunikacyjne zdolne są do realizacji zarówno komunikacji prywatnej jak i tradycyjne rozumianej komunikacji publicznej. W literaturze wskazuje się, iż obecne rozwiązania techniczne spowodują zmianę ustawodawstwa medialnego i odejście od modelu uzależniającego kwalifikacje prawną działalności medialnej od sposobu rozpowszechniania treści i przejście do modelu kładącego główny nacisk na treść przekazu⁸.

III. KLASYCZNA DEFINICJA RADIOFONII I TELEWIZJI

W treści ustaw medialnych takich jak ustawa o radiofonii i telewizji⁹ czy w prawie prasowym¹⁰ brak jest normatywnej definicji pojęcia radiofonii i telewizji. W nauce prawa radiofonie

⁵ M. Bangemann, *Europe and the global information society. Recommendations to the European Council. The Bangemann Report*. 26 May 1994, Brussels 1994.

⁶ Por. K.E. Hain, *Regulierung in den Zeiten der Konvergenz*, K&R 2006, nr 7-8, s. 325.

⁷ Por. C. Mik, *Media masowe w europejskim prawie wspólnotowym*, Toruń 1999, s. 20-21.

⁸ K.E. Hain, *Regulierung...*, s. 325 i n.

⁹ Ustawa z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji (Dz. U. z 2004 r. Nr 253, poz. 2531 ze zm.).

¹⁰ Ustawa z dnia 26 stycznia 1984 r. prawo prasowe (Dz. U. z 1984 r. Nr 5, poz. 24 ze zm.).

i telewizję postrzega się, jako dział telekomunikacji, zajmujący się rozpowszechnianiem wiadomości do publicznego odbioru, mający na celu dostarczenie odbiorcom aktualnych informacji oraz treści o wartościach kulturalnych, naukowych, artystycznych, dydaktycznych. Radiofonia wykorzystuje do przesyłania treści fale elektromagnetyczne. Głównym kryterium rozróżnienia od innych form przekazu stanowi możliwość masowego odbioru oraz element wierności odtworzenia. W zależności od sposobu przesyłania sygnałów rozróżnia się radiofonię i telewizję przewodową (w której urządzenia odbiorcze połączone są przewodami ze stacją nadawczą), bezprzewodową i satelitarną¹¹. Przedmiotem działalności organizacji radiowych i telewizyjnych jest nadawanie (emisja) programów. Pojęcie nadawania wyraźnie odróżnia się w literaturze od transmisji z punktu do punktu (*point to point*) gdzie przekaz dociera do indywidualnego odbiorcy¹². Zawarta w ustawowej definicji nadawania przesłanka „rozpowszechniania” wskazuje, iż nadawanie musi cechować publiczny charakter nadawania co oznacza, iż w miejscu przeznaczenia sygnały mogą być odbierane przez dowolną liczbę osób nie powiązanych ze sobą więzami osobistymi

ani towarzyskimi. Nie zmienia tego charakteru konieczność użycia dodatkowych urządzeń technicznych służących odbiorowi np. anten lub dekodów, tak więc w zakresie definicji nadawania pozostają nadania płatne i kodowane¹³. Podstawową cechą tradycyjnej radiofonii i telewizji jest komunikowanie masowe, które dotychczas rozumiane było jako przekaz za pomocą urządzeń technicznych jednolitych treści do licznie wielkich, anonimowych odbiorców. Nowe rozwiązania techniczne powodują, iż przekaz programów radiowych i telewizyjnych może być obecnie dostosowany do potrzeb i wymagań indywidualnego odbiorcy który samodzielnie decyduje o miejscu, wyborze i zestawieniu odbieranych treści¹⁴.

IV. RADIOFONIA I TELEWIZJA W INTERNECIE

Rozwój nowych technologii informatycznych wpłynął istotnie na efektywne sposoby kompresji obrazu i dźwięku a to stało się przyczyną znaczącego zwiększenia szybkości transmitowanych danych w Internecie. Wprowadzenie zdigitalizowanego programu telewizyjnego czy radiowego do Internetu umożliwiło uzyskanie efektu interaktywności tychże programów. Dało to możli-

¹¹ Por. J. Sobczak, *Radiofonia i telewizja. Komentarz*, Lex Omega 2008, Komentarz do art. 1 ustawy.

¹² W. Rumphorst, *The EC Directive on Satellite Broadcasting and Cable Retransmission*, [w:] *Audiovisual Media and Copyright in Europa*, ed. H.C. Hehoram, Kulwer-Deventer 1994, s. 20 i n.

¹³ Por. E. Traple, [w:] J. Barta, M. Czjkwoska-Dąbrowska, Z. Ćwiakalski, R. Markiewicz, E. Traple, *Komentarz do ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych*, Warszawa 1995, s. 438.

¹⁴ Od przekazu elektronicznego należy odróżnić telegazetę, którą charakteryzuje to, iż jest ona zbiór tekstów emitowanych w postaci nieruchomych obrazów, rozpowszechnianych za pomocą sygnału telewizyjnego równocześnie z tym programem. W orzecznictwie stwierdzono, że nie jest ona dziennikiem w rozumieniu art. 7 ust. 1 pkt 2 prawa prasowego, lecz przekazem tekstowym w rozumieniu art. 4 pkt 9 ustawy z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji (por. postanowienie SA w Warszawie, I ACA 601/98). Do problematyki emisji telegazety odnoszą się dyrektywa Rady Wspólnot Europejskich 89/552 z dnia 3 października 1989 r. w sprawie koordynacji niektórych przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych Państw Członkowskich dotyczących wykonywania telewizyjnej działalności transmisyjnej (Dz. Urz. UE L 1989.298.23) oraz dyrektywa 97/36/WE Parlamentu Europejskiego i Rady Wspólnot Europejskich z dnia 30 czerwca 1997 r. zmieniająca dyrektywę 89/552 (Dz. Urz. UE L 1997.199.32). Por. także R. Skubisz, R. Sagan, *Prawo reklamy*, Lublin 1997, s. 106; J. Barta, R. Markiewicz, *Prawo autorskie. Przepisy. Orzecznictwo. Umowy Międzynarodowe*, Warszawa 1997, s. 569; T. Goban-Klas, *Media i komunikowanie masowe*, Warszawa-Kraków 2000, s. 24.

wość oferowania nowych usług w postaci między innymi: rozpowszechniania na żądanie (*video on demand*), usługi telewizji płatnej (*pay-per-view*, *pay-per-channel*), usługi *time shifting*. Dostawcy usług medialnych działający w Internecie oprócz samego programu telewizyjnego czy radiowego zaczęli oferować możliwość ściągania różnego rodzaju materiałów (tzw. *downloading*). Oprócz tychże usług o charakterze *stricte* medialnym rozpoczęto świadczenie szeroko rozumianych usługi towarzyszących jak np. usługi bankowe, handel elektroniczny, poczta elektroniczna itp.¹⁵ Wskazane zjawisko określane jest w literaturze mianem telewizji interaktywnej lub telewizji internetowej charakteryzujące się „stapianiem” różnego rodzaju przekazów medialnych i rozmywaniu granic między tradycyjną telekomunikacją, radiofonią, telewizją i komputerami¹⁶.

W świetle obecnie obowiązujących regulacji prawnych wprowadzanie programów radiowych czy telewizyjnych do Internetu, jak też świadczenie innych usług medialnych w Internecie nie podlega obecnie regulacji ustawy o radiofonii i telewizji oraz koncesjonowaniu i właściwości Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji¹⁷. W jednym ze stanowisk KRRiTV wyraźnie podkreśliła, że ustawa o radiofonii i telewizji reguluje system powszechnego odbioru (radiokomunikacja rozsiewcza – *broadcasting*) oraz system zbiorowego odbioru *cablecasting* czy reemisja kablowa. Poza systemem regulacji wymienionej ustawy pozostaje rozpowszechnianie, w tym wprowadzanie

i rozprowadzanie programów radiowych lub telewizyjnych, jak również świadczenie nielinearnych audiowizualnych usług medialnych w Internecie między innymi system odbioru właściwy dla udostępniania programów w trybie *streamingu* przez Internet. Sfera ta nie jest regulowana prawem medialnym, nie podlega koncesjonowaniu ani właściwości KRRiTV, odnoszą się do niej zaś regulacje prawne dotyczące zasad prowadzenia działalności gospodarczej, przy ograniczeniach wynikających z prawa prasowego, telekomunikacyjnego, przepisów o świadczeniu drogą elektroniczną, a także prawa karnego¹⁸.

V. MEDIA ELEKTRONICZNE A PRAWO PRASOWE

W literaturze nie ma sporu co do tego że Internet zaliczyć należy do tzw. środków masowego komunikowania obok prasy drukowanej, przekazu radiowego i telewizyjnego, książek, plakatów czy filmów. A więc środków, których działanie sprowadza się do masowego przekazywania rozmaitych treści. Gwarantowana w treści art. 14 Konstytucji wolność prasy i innych środków społecznego przekazu obejmuje także swoim zasięgiem środki masowego komunikowania¹⁹. W piśmiennictwie wskazuje się, że uznanie Internetu za prasę nie jest prawidłowe, w odróżnieniu do elektronicznych edycji programów radiowych i telewizyjnych, czy materiałów drukowanych (czasopism, dzienników itp.). Art. 25 prawa autorskiego²⁰ stwarza pokusę, aby In-

¹⁵ J. Barta, R. Markiewicz, *Telewizja interaktywna ...*, rozdział I, 2.1.

¹⁶ Por. T. Dreier, *Konvergenz und das Unbehagen des Urheberrechts*, [w:] *Festschrift für Willi Erdmann*, Köln 2002, s. 78 i n.

¹⁷ Dalej jako KRRiTV.

¹⁸ Stanowisko regulacyjne w sprawie kwalifikacji prawnej usługi TV over DSL oraz kwestii właściwości KRRiTV wobec regulacji usług telewizyjnych udostępnianych za pośrednictwem nowych platform z dnia 31 maja 2006 r., dokument urzędowy niepublikowany, cyt. za: J. Barta, R. Markiewicz, *Telewizja interaktywna ...*, rozdział I, 2.2.2.

¹⁹ Por. Postanowienie SN z dnia 7 maja 2008 r., IIIKK 234/07, „Biuletyn Prawa Karnego” 2008, nr 10, poz. 33.

²⁰ Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 90, poz. 631 ze zm.).

ternet traktować jako jedną z postaci prasy. Jest to jednak możliwe tylko w zakresie wykorzystywania Internetu w zakresie funkcji prasy, nie zaś jeśli chodzi o wypełnienie wymogów definicji prasy zawartej w prawie prasowym²¹. J. Taczowska stwierdziła, iż Internet jest środkiem przekazu, podobnie jak ryza papieru. Internet nie jest jednak prasą, ale może służyć, podobnie jak ryza papieru, wydawaniu prasy. Odmowa rejestracji tytułu prasowego z uwagi na rodzaj środka przekazu lub technikę rozpowszechniania publikacji – w świetle postanowień prawa prasowego – wydaje się więc niedopuszczalna²². Z treści definicji prasy zawartej w art. 7 prawa prasowego, wynika między innymi, że prasą są zarówno dzienniki i czasopisma, jak i „wszelkie istniejące i powstające w wyniku postępu technicznego środki masowego przekazywania [...] upowszechniające publikacje periodyczne za pomocą druku, wizji, fonii lub innej techniki rozpowszechniania”. Tak więc treści rozpowszechniane w formie przekazu internetowego będą prasą jeśli będą ukazywać się periodycznie, spełniając jednocześnie wymogi, o których mowa w art. 7 ust. 2 pr. pras. Pogląd ten jest powszechnie akceptowany w doktrynie²³. Podobnie periodycznie

wprowadzane i rozpowszechniane w sieci materiały, będące elektronicznym odpowiednikiem tego, co ukazuje się na rynku w postaci tradycyjnej, można traktować jako prasę w rozumieniu obowiązującej ustawy – Prawo prasowe. Kwalifikację taką należy uznać także w przypadku braku wspomnianego odpowiednika, jeśli zachowane są cechy prasy: periodyczność, ukazywanie się w sieci, stały tytuł (nazwa), kolejne numery i widoczne daty. Chodzi tu między innymi o regularnie rozpowszechnione w Internecie biuletyny, serwisy i inne periodyki²⁴. Wydaje się, iż kwestia ta została przesądzona orzeczeniem Sądu Najwyższego z dnia 26 lipca 2007 roku którym stwierdzono, że aktualizowana przynajmniej raz w roku sieciowa witryna jest prasą i zgodnie z art. 20 prawa prasowego podlega ona obowiązkowi sądowej rejestracji prasy. Niedopełnienie tego obowiązku jest obwarowane sankcją grzywny albo kary ograniczenia wolności w świetle art. 45 prawa prasowego²⁵. W jednym z orzeczeń Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie wskazano, iż o tym, czy publikacja internetowa ma charakter prasowy decydować powinien cel, jakiemu ma służyć. Skoro rolą i zadaniem prasy jest rozpowszechnianie informa-

²¹ S. Jankiewicz, *Prowadzenie reklamy w internecie*, „Radca Prawny” 2001, nr 2, s. 40.

²² J. Taczowska, *Glosa do postanowienia SN z dnia 26 lipca 2007r. IV KK 174/07*, OSP 2008, nr 6, poz. 60.

²³ J. Barta, R. Markiewicz, *Internet a prawo*, Kraków 1999, s. 35-41; J. Barta, R. Markiewicz, A. Matlak, *Prawo mediów*, Warszawa 2005, s. 95; E. Nowińska, M. du Vall, *Komentarz do ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji*, Warszawa 2001, s. 184; A. Kamińska, *Internet – pozaumowne korzystanie z utworów*, „Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego” 2002, nr 5, s. 228.

²⁴ J. Barta, R. Markiewicz, *Postęp techniczny w mediach*, [w:] *Prawo mediów*, red. J. Barta, Warszawa 2005, s. 189.

²⁵ Por. Postanowienie SN z 26 lipca 2007r. IV KK 174/07, „Prokuratura i Prawo. Wkładka 2008”, nr 2, s. 4 i n., w którym stwierdzono: „Jest rzeczą bezsporną, że dzienniki i czasopisma przez to że ukazują się w formie przekazu internetowego, nie tracą znamion tytułu prasowego, i to zarówno wówczas gdy przekaz internetowy towarzyszy przekazowi utrwalonemu na papierze, drukowanemu, stanowiąc inną, elektroniczną jego postać w systemie *on line*, jak i wówczas, gdy przekaz istnieje tylko w formie elektronicznej w Internecie, ale ukazuje się tylko periodycznie, spełniając wymogi, o których mowa w art. 7 ust. 2 pr. pras. Osoba rozpowszechniająca bez rejestracji we właściwym sądzie okręgowym dziennik bądź czasopismo za pośrednictwem Internetu zarówno wówczas, gdy przekaz taki towarzyszy przekazowi utrwalonemu na papierze, stanowiąc inną elektroniczną jego postać, jak i wówczas, gdy istnieje tylko w formie elektronicznej w Internecie, wyczerpuje znamiona przestępstwa z art. 45 ustawy prawo prasowe; por. także wyrok TK z dnia 20 lutego 2007 r., P 1/06, OTK-A 2007/2/11 stwierdzający zgodność z Konstytucją regulacji prawnych nakładających sankcje karną za niedopełnienie sądowej rejestracji prasy.

cji, to periodiczność przekazu, czyli cyklicznego informowania opinii publicznej o określonych faktach społecznych, ekonomicznych, gospodarczych, politycznych, oświatowych, kulturalnych, z zakresu muzyki, filmu i sztuki, etc., pod oznaczonym tytułem, nazwą, adresem czy nawet linkiem, wskazywać będzie na cel, jaki realizuje redakcja, wydawca czy autor danej publikacji elektronicznej, na stworzonej specjalnie w tym celu stronie internetowej²⁶.

Jeśli określony przekaz treści intelektualnych w Internecie zawierający „ludzkie myśli” nie będzie spełniał przesłanek ustawowej definicji prasy, zastosowanie może znaleźć art. 54b prawa prasowego. Przepis ten rozszerza zasady dotyczące odpowiedzialności prawnej i postępowania w sprawach prasowych na wszelkie naruszenia prawa związane z przekazywaniem myśli ludzkich za pomocą innych niż prasa środków przekazywania, niezależnie od techniki ich przekazu. Według tych zasad kształtować się będzie odpowiedzialność m.in. redaktorów wydawnictw książkowych, twórców filmów, twórców gier komputerowych, wideokaset, wydawców płyt gramofonowych i taśm magnetofonowych, płyt CD i DVD oraz nadawców internetowych. Warto zauważyć, że dyspozycja wskazanego wyżej przepisu – oczywiście w powiązaniu z odpowiednim przepisem szczegółowym – może stać się podstawą odpowiedzialności osób zamieszczających materiały zniesławiające, obelżywe bądź naruszające dobra osobiste w Internecie²⁷.

VI. ODPOWIEDZIALNOŚĆ ZA NARUSZENIE PRAWA W INTERNECIE

Wraz z rozwojem technologii komunikacyjnych pojawił się problem odpowiedzialności za naruszenie prawa dokonane w Internecie. Interaktywność nowych form komunikacji medialnej powoduje, iż media rozpowszechniają treści pochodzące od użytkowników, które nie zawsze podlegają kontroli przed ich upublicznieniem. Sytuacja ta często prowadzi do naruszeń prawa i jest źródłem odpowiedzialności podmiotów, które swym działaniem spowodowały ich opublikowanie. Ustawa o oświadczeniu usług drogą elektroniczną²⁸ będąca implementacją dyrektywy 2000/31/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 8 czerwca 2000r. w sprawie niektórych aspektów prawnych usług społeczeństwa informacyjnego, w szczególności handlu elektronicznego w ramach rynku wewnętrznego (tzw. dyrektywa o handlu elektronicznym) określając zakres odpowiedzialności dostawców usług internetowych dokonuje rozróżnienia na²⁹:

- *network provider* – operatora sieci telekomunikacyjnej;
- *access provider* – podmiot umożliwiający dostęp użytkownikom do sieci komputerowej, który nie ma możliwości kontrolowania zasobów udostępnianych przez indywidualnych użytkowników;
- *service provider* – dostawca usług internetowych m. in. tzw. hostingu, czyli udostępniania miejsca na serwerach dla materiałów dostarczonych przez użytkowników;

²⁶ Por. Postanowienie WSA w Warszawie z dnia 24 kwietnia 2008r., II S.A./Wa 1536/0, Lex Omega nr 479025.

²⁷ J. Sobczak, *Komentarz do art. 54b ustawy z dnia 26 stycznia 1984 r. Prawo prasowe*, Lex Omega 2008.

²⁸ Ustawa z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną (Dz. U. Nr 144, poz. 1204 ze zm.).

²⁹ Por. X. Konarski, *Komentarz do ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną*, Diffin 2004, s. 123.; J. Barta, R. Markiewicz, *Internet a prawo...*, s. 214; U. Sieber, *Responsibility of Internet Providers – A Comparative Legal Study with Recommendations for Future Legal Policy*, Würzburg 1999, s. 4.

- *content provider*- dostawca zawartości sieci.

Przedsiębiorstwa medialne działające w internecie zakwalifikować należy do grupy *content provider* lub *service provider* gdyż często oprócz nadawania internetowego, umożliwiają użytkownikom zamieszczanie na własnych stronach internetowych przesłane przez nich treści.

Gdy nadawca za pośrednictwem sieci Internetu dokonuje emisji materiałów łamiących porządek prawny, naruszające prawa osób trzecich, na przykład dobra osobiste lub prawa autorskie to na zasadach ogólnych będzie on ponosił odpowiedzialność za tego rodzaju działanie i bez znaczenia pozostanie to czy udostępnione dane uzyskał od osoby trzeciej czy wyemitował je z własnej inicjatywy. Gdy podmiot świadczący usługi w Internecie udostępnia miejsce na swoim serwerze każdy z użytkowników może dokonać publikacji określonych treści w sieci bez uprzedniej wstępnej ich weryfikacji. Użytkownik ma możliwość anonimowej publikacji określonych treści co umożliwiają zarówno środki techniczne jak i rozwiązania prawne (por. art. 16 i art. 84 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych dotyczący ochrony autorskich praw osobistych i tajemnicy źródeł informacji wykorzystanych w utworze oraz art. 15 ustawy prawo prasowe dotyczący tajemnicy dziennikarskiej).

Zgodnie z regulacją art. 14 ust 1 ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną nie będzie ponosił odpowiedzialności za przechowywane dane ten kto udostępniając zasoby sieci w celu przechowywania danych przez usługobiorcę nie wie o bezprawnym charakterze danych lub związanej z nim działalności a w razie otrzymania urzędowego zawiadomienia lub uzyskania wiarygodnej wiadomości o bezprawnym charakterze danych lub związa-

nej z nim działalności niezwłocznie uniemożliwi dostęp do tych danych. Przepis ten chroni więc dostarczycieli usług internetowych przed odpowiedzialnością za naruszenie prawa spowodowane publikacją przy wykorzystaniu należącej do nich infrastruktury technicznej. Odpowiedzialność tego rodzaju podmiotów jest wyłączona jednak tylko do póki nie wiedzą one o naruszaniu prawa. Zawiadomienie organu urzędowego lub wiarygodna wiadomość o tym fakcie powoduje obowiązek uniemożliwienia dostępu do treści powodujących naruszenie prawa pod rygorem ponoszenia odpowiedzialności za dokonane naruszenie.

VII. PODSUMOWANIE

W ciągu kilku ostatnich lat na skutek rewolucji technologicznej nastąpiło wiele nieodwracalnych zmian dotyczących funkcjonowania mediów. Regulacje prawne, które do tej pory w sposób szczegółowy odnosiły się do tej sfery ludzkiej działalności nie nadają się do stosowania w zakresie nowych zjawisk medialnych. Z drugiej strony warto zwrócić uwagę, iż w nowej sytuacji w pełnej rozciągłości znajdują zastosowanie ogólne zasady prawa cywilnego lub prawa karnego, które niejako automatycznie objęły swą regulacją nowe zjawiska techniczne. Niewątpliwie stosowanie jedynie tych ogólnych zasad prawnych nie jest wystarczające dla poprawnego funkcjonowania elektronicznego rynku mediów i budzić może wiele wątpliwości interpretacyjnych. Z drugiej strony obecna sytuacja świadczy niewątpliwie o wartości tych, uniwersalnych konstrukcji jurydycznych. W związku z powyższym niewątpliwie spodziewać się można uchwalenia nowych regulacji prawnych które odnosiły się będą bezpośrednio do dzia-

łałości mediów internetowych i dostosowane będą do nowej rzeczywistości społecznej, politycznej, gospodarczej i technologicznej.

SŁOWA KLUCZOWE

Prawo prasowe, radiofonia i telewizja, Internet, media, konwergencja mediów

STRESZCZENIE

W artykule zwrócono uwagę na niektóre problemy dotyczące wykładni przepisów prawnych regulujących działalność w obszarze mediów internetowych. Autor przedstawia istotne regulacje prawne i różne opinie interpretacyjne. Analiza opiera się na polskim i europejskim prawodawstwie i orzecznictwie, które odnoszą się do takich pojęć jak „media” i „media Internet”. W artykule omówiono kwestie związane z nowymi technikami komunikacji medialnej: radiem internetowym oraz telewizją internetową. Przeprowadzona przez autora analiza

stanowi dowód, że jest to kwestia złożona i wymaga podjęcia dalszych badań.

KEYWORDS

Press Law, broadcasting, Internet, media, media convergence

SUMMARY

The article focuses on some legal problems concerning the interpretation of provisions on Internet media law. The author presents relevant legal regulations and different opinions in the area of interpretation of this issue. The analysis of legal regulations is based on Polish and European legal rulings which lend meaning to the term “media” and “Internet media”. The article discusses a new methods of technical activity of internet radio and Internet television. The analysis carried out by author provides evidence that this issue is very problematic and worth further research.

BIBLIOGRAFIA

Akty prawne:

- Ustawa z dnia 26 stycznia 1984 r. prawo prasowe (Dz. U. z 1984 r. Nr 5, poz. 24 ze zm.).
- Ustawa z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji (Dz. U. z 2004 r. Nr 253, poz. 2531 ze zm.).
- Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 90, poz. 631 ze zm.).
- Ustawa z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną (Dz. U. Nr 144, poz. 1204 ze zm.).
- Dyrektywa Rady Wspólnot Europejskich 89/552 z dnia 3 października 1989 r. w sprawie koordynacji niektórych przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych Państw Członkowskich dotyczących wykonywania telewizyjnej działalności transmisyjnej (Dz. Urz. UE L 1989.298.23).
- Dyrektywa 97/36/WE Parlamentu Europejskiego i Rady Wspólnot Europejskich z dnia 30 czerwca 1997 r. zmieniająca dyrektywę 89/552 (Dz. Urz. UE L 1997.199.32).
- Dyrektywa 2002/21/WE z dnia 7 marca 2002 r. o wspólnych ramach regulacyjnych dla sieci i usług komunikacji elektronicznej (Dz. Urz. WE L 108 z dnia 24 kwietnia 2002 r.).

Opracowania:

- Bangrmann M., *Europe and the global information society. Recommendations to the European Council. The Bangemann Report. 26 May 1994*, Brussels 1994.
- Barta J., Czajkowska-Dąbrowska M., Ćwiąkalski Z., Markiewicz R., Traple E., *Komentarz do ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych*, Warszawa 1995.
- Barta J., Markiewicz R., *Internet a prawo*, Kraków 1999.
- Barta J., Markiewicz R., *Postęp techniczny w mediach*, [w:] *Prawo mediów*, red. J. Barta, Warszawa 2005.
- Barta J., Markiewicz R., *Prawo autorskie. Przepisy. Orzecznictwo. Umowy Międzynarodowe*, Warszawa 1997.
- Barta J., Markiewicz R., *Telewizja interaktywna a prawo autorskie*, Oficyna 2007.
- Barta J., Markiewicz R., Matlak A., *Prawo mediów*, Warszawa 2005.
- Dreier T., *Konvergenz und das Unbehagen des Urheberrechts*, [w:] *Festschrift für Willi Erdmann*, Köln 2002.
- Goban-Klas T., *Media i komunikowanie masowe*, Warszawa-Kraków 2000.
- Hain K.E., *Regulierung in den Zeiten der Konvergenz*, K&R 2006, nr 7-8.
- Jankiewicz S., *Prowadzenie reklamy w internecie*, „Radca Prawny” 2001, nr 2.
- Kamińska A., *Internet – pozaumowne korzystanie z utworów*, „Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego” 2002, nr 5.
- Konarski X., *Komentarz do ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną*, Diffin 2004.
- Mik C., *Media masowe w europejskim prawie wspólnotowym*, Toruń 1999.
- Monarcha-Matlak A., *Obowiązki administracji w komunikacji elektronicznej*, Oficyna 2008.
- Nowińska E., du Vall M., *Komentarz do ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji*, Warszawa 2001.
- Rumphorst W., *The EC Directive on Satellite Broadcasting and Cable Retransmission*, [w:] *Audiovisual Media and Copyright in Europa*, ed. H.C. Hehoram, Kulwer-Deventer 1994.
- Skubisz R., Sagan R., *Prawo reklamy*, Lublin 1997.
- Sieber U., *Responsibility of internet Providers – A Comparative Legal Study with Recommendations for Future Legal Policy*, Würzburg 1999.
- Sobczak J., *Komentarz do art. 54b ustawy z dnia 26 stycznia 1984 r. Prawo prasowe*, Lex Omega 2008.
- Sobczak J., *Radiofonia i telewizja. Komentarz*, Lex Omega 2008.
- Taczowska J., *Glosa do postanowienia SN z dnia 26 lipca 2007r. IV KK 174/07*, OSP 2008, nr 6, poz. 60.
- Zapała M., *Stosowanie dyrektyw wspólnotowych przez organy administracyjne*, „Państwo i Prawo” 2005, nr 11.

NOTA O AUTORZE

Dr Grzegorz Tylec, adiunkt w Instytucie Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, wykładowca Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie. Główne kierunki zainteresowań: prawo handlowe, własność intelektualna, prawo mediów.